

Dr. Dan Oancea, avocat Baroul București, director al I.N.P.P.A., profesor universitar la Facultatea de Drept a Universității din București

Autori (în ordine alfabetică):

Dr. Traian Cornel Briciu, avocat Baroul București, președinte al U.N.B.R., profesor universitar la Facultatea de Drept a Universității din București

Mihăiță Bubatu, avocat Baroul Olt, președinte al Consiliului de Administrație al C.A.A. (filiala Olt), formator I.N.P.P.A.

Dr. Petruț Ciobanu, avocat Baroul București, formator I.N.P.P.A., conferențiar universitar la Facultatea de Drept a Universității din București

Dr. Andreea Ciurea, avocat Baroul Brașov, formator și director al Centrului Teritorial Brașov al I.N.P.P.A., conferențiar universitar la Facultatea de Drept a Universității Transilvania din Brașov

Dr. Claudiu Constantin Dinu, avocat Baroul Prahova, conducătorul Centrului de Studii și Cercetare al I.N.P.P.A., conferențiar universitar la Facultatea de Drept a Universității din București

Dr. Daniel Ghiță, avocat Baroul Dolj, formator și director al Centrului Teritorial Craiova al I.N.P.P.A., prodecan și profesor universitar la Facultatea de Drept a Universității din Craiova

Dr. Gabriel Cornel Grigore, avocat Baroul Constanța, președinte al Consiliului de Administrație al C.A.A. (filiala Constanța), director al Centrului Teritorial Constanța al I.N.P.P.A., lector universitar la Facultatea de Drept și Științe Administrative a Universității „Ovidius” din Constanța

Dr. Paul Pop, avocat Baroul București, prodecan și conferențiar universitar la Facultatea de Drept a Universității din București

Contribuția autorilor:

Dan Oancea – coordonator

Traian Cornel Briciu – art. 1-4; art. 12-23

Claudiu Constantin Dinu – art. 5-11; art. 24-27; art. 37; art. 39-58

Paul Pop – art. 28-36

Petruț Ciobanu – art. 38

Gabriel Cornel Grigore – art. 59-69

Mihăiță Bubatu – art. 70-84

Daniel Ghiță – art. 85-89

Andreea Ciurea – art. 90-110

Coordonator

Dan Oancea

Legea privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat

Comentariu pe articole

Ediția 3

- revizuită și adăugită -

Editura C.H. Beck
București 2025

Modalitatea de citare pentru lucrarea de față

- atunci când se face referire la carte în general:

D. Oancea (coord.), *Legea privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Comentariu pe articole*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2025.

- atunci când se face referire la o anumită pagină, se citează împreună cu autorul/autorii trecuți în subsolul paginii (verificându-se contribuția de la pagina IV):

Tr.C. Briciu, în *D. Oancea* (coord.), *Legea privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Comentariu pe articole*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2025, p. 4.

Pentru citarea exactă se pot folosi și elementele de structură ale comentariului: numărul articolului, punctul și/sau numărul marginal corespunzător (parag.).

Cu privire la principiul libertății, a se vedea *Tr.C. Briciu*, în *D. Oancea* (coord.), *Legea privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Comentariu pe articole*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2025, p. 4, parag. 5.

Editura C.H. Beck este acreditată CNATDCU și este considerată editură cu prestigiu recunoscut.

Legea privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat

Comentariu pe articole

Dan Oancea (coordonator)

Copyright © 2015, 2019, 2025 – Editura C.H. Beck

Toate drepturile rezervate Editurii C.H. Beck.

Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii C.H. Beck.

Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Legea privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat :

comentariu pe articole / coord.: Dan Oancea. - Ed. a 3-a, reviz. și adăug.. - București : Editura C.H. Beck, 2025

Conține bibliografie

Index

ISBN 978-606-18-1505-0

I. Oancea, Dan (coord.)

34

Editura **C.H. BECK**

Bdul. Iuliu Maniu nr. 7

Corp C, parter, Sector 6, București

E-mail: comenzi@beck.ro

Redactor: Oana Păun

Tehnoredactor: Cătălin Mantu

Cuprins

Cuvânt-înainte ediția a 3-a	VII
Cuvânt-înainte ediția a 2-a	IX
Cuvânt-înainte ediția 1	XI
Abrevieri	XV
Ghid de utilizare	XIX
	Art. Pag.
Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat	1-110 1
Capitolul I. Dispoziții generale	1-11 3
Capitolul II. Dobândirea calității de avocat	12-27 88
Secțiunea 1. Condițiile de înscriere în avocatură	12-25..... 88
Secțiunea a 2-a. Încetarea și suspendarea calității de avocat.....	26-27..... 139
Capitolul III. Drepturile și îndatoririle avocatului	28-47 144
Secțiunea 1. Drepturile avocaților	28-38..... 144
Secțiunea a 2-a. Îndatoririle avocaților.....	39-47..... 220
Capitolul IV. Organizarea profesiei de avocat	48-69 244
Secțiunea 1. Baroul.....	48-58..... 244
Secțiunea a 2-a. Uniunea Națională a Barourilor din România – U.N.B.R.	59-69..... 268
Capitolul V. Asistența judiciară	70-84 322
Secțiunea 1. Cazurile și condițiile de acordare a asistenței judiciare	70-74..... 322
Secțiunea a 2-a. Organizarea activității de acordare a asistenței judiciare	75-84..... 334
Capitolul VI. Răspunderea disciplinară	85-89 350

Capitolul VII. Exerțitarea în România a profesiei de către avocații care au obținut calificarea profesională în unul dintre statele membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European.....	90-105..... 384
Secțiunea 1. Dispoziții generale	90-95..... 384
Secțiunea a 2-a. Exerțitarea cu caracter permanent a profesiei în România de către avocații care au obținut calificarea profesională în unul dintre statele membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European.....	96-103..... 428
Secțiunea a 3-a. Exerțitarea în România, prin prestarea de servicii, a profesiei de către avocații provenind din statele membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European.....	104-105..... 452
Capitolul VIII. Dispoziții tranzitorii și finale	106-110..... 459
Anexe.....	467
Hotărârea privind adoptarea Statutului profesiei de avocat.....	467
Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană.....	665
Codul Deontologic al Avocatului Român.....	676
Regulamentul de organizare și funcționare a Uniunii Naționale a Barourilor din România (U.N.B.R.) și de desfășurare a ședințelor Consiliului U.N.B.R.	688
Council of Europe Convention for the Protection of the Profession of Lawyer	723
Decizii interpretative ale U.N.B.R.	739
Index alfabetic	749

Cuvânt-înainte ediția a 3-a

Actuala ediție apare într-un an aniversar, care marchează 30 de ani de la adoptarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. În ciuda numeroaselor atacuri împotriva dispozițiilor ei (cred că se înscrie în rândul actelor normative ale căror prevederi au fost cele mai contestate la Curtea Constituțională), legea a rezistat și, odată cu ea, au rezistat valorile profesiei de avocat pe care le consacără și le protejează. Așa cum arătam în prefața primei ediții, este esențială cunoașterea și, mai ales, înțelegerea corectă de către cetățeni și autorități a rolului și funcției avocatului în societate, a independenței acestuia, precum și a faptului că ocrotirea profesiei de avocat înseamnă, implicit, ocrotirea chiar a statului de drept. Acesta este, de altfel, și motivul pentru care în acest an a fost elaborată, sub egida Consiliului Europei, Convenția privind protecția profesiei de avocat, convenție la care Consiliul Barourilor și Societăților de Drept din Europa a avut un rol esențial și care a fost deschisă spre semnare tuturor statelor care doresc să adere la aceasta. Aderarea cât mai curând a țării noastre la această Convenție va reprezenta un semnal că România a înțeles pe deplin faptul că protejarea acestei profesii reprezintă o garanție a respectării exigențelor statului de drept.

De la data adoptării legii și până în prezent, în mod firesc, societatea a evoluat și au apărut noi realități, care reprezintă provocări pentru profesia de avocat. Digitalizarea și inteligența artificială sunt unele dintre cele mai actuale, având un impact major asupra activităților tradiționale ale avocaților. Accesul, acum facil, al cetățeanului la cunoașterea dreptului și a jurisprudenței face ca el să nu mai meargă la avocat pentru a afla care sunt prevederile legale care ar fi incidente în cazul său; acum cetățeanul merge la avocat pentru a primi consultații și servicii juridice mai sofisticate, strategii complexe de apărare și valorificare a drepturilor și intereselor sale, care să țină cont de o multitudine de aspecte conexe, inclusiv din domenii care depășesc sfera dreptului. Pe de altă parte, programele de inteligență artificială, accesibile acum oricui în condiții de gratuitate, creează, prin posibilitatea oferită de acestea, de redactare a unor analize juridice, cereri în justiție sau chiar a unor pledoarii scrise, pericolul ca cetățeanul să creadă

Legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat

nr. 51/1995, republicată¹⁾

(M.Of. nr. 440 din 24 mai 2018)

cu modificările aduse prin:

- **O.U.G. nr. 10/2011** privind abrogarea alin. (8) al art. 39 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 113 din 14 februarie 2011), aprobată prin Legea nr. 26/2013 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 10/2011 privind abrogarea alin. (8) al art. 39 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 126 din 7 martie 2013);
- **Legea nr. 71/2011** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M.Of. nr. 409 din 10 iunie 2011);
- **DCC nr. 1519/2011** (M.Of. nr. 67 din 27 ianuarie 2012);
- **Legea nr. 76/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M.Of. nr. 365 din 30 mai 2012);
- **O.U.G. nr. 4/2013** privind modificarea Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe (M.Of. nr. 68 din 31 ianuarie 2013), aprobată cu modificări prin Legea nr. 214/2013 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2013 privind modificarea Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe (M.Of. nr. 388 din 28 iunie 2013);
- **Legea nr. 187/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M.Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012), rectificată în M.Of. nr. 117 din 1 martie 2013);

¹⁾ Republicată în temeiul art. II din Legea nr. 25/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 440 din 24 mai 2018), dându-se textelor o nouă numerotare.

- DCC nr. 297/2014 (M.Of. nr. 521 din 14 iulie 2014);
- **Legea nr. 72/2016** privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților (M.Of. nr. 342 din 5 mai 2016);
- **Legea nr. 25/2017** privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 210 din 28 martie 2017);
- DCC. nr. 225/2017 (M.Of. nr. 468 din 22 iunie 2017);
- Republicare** (M.Of. nr. 440 din 24 mai 2018), cu modificările aduse prin:
 - **Legea nr. 46/2019** privind modificarea art. 61 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 191 din 11 martie 2019);
 - **Legea nr. 142/2019** privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 598 din 19 iulie 2019);
 - **Legea nr. 100/2020** privind completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 579 din 1 iulie 2020);
 - **Legea nr. 184/2021** privind modificarea art. 16 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 658 din 2 iulie 2021);
 - DCC nr. 230/2022 (M.Of. nr. 519 din 26 mai 2022);
 - **Legea nr. 32/2023** privind modificarea art. 14 lit. a) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 36 din 12 ianuarie 2023);
 - **Legea nr. 50/2023** privind modificarea art. 20 alin. (5) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 186 din 6 martie 2023);
 - **Legea nr. 89/2023** privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 310 din 12 aprilie 2023);
 - **Legea nr. 122/2024** pentru introducerea, modificarea sau completarea mențiunii privind transpunerea normelor Uniunii Europene în cuprinsul unor acte normative, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M.Of. nr. 414 din 7 mai 2024).

Capitolul I

Dispoziții generale

Art. 1

(1) Profesia de avocat este liberă și independentă, cu organizare și funcționare autonome, în condițiile prezentei legi și ale statutului profesiei.

(2) Profesia de avocat se exercită numai de avocații înscriși în tabloul baroului din care fac parte, barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, denumită în continuare U.N.B.R.

(3) Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R. sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept. Nulitatea poate fi constatată și din oficiu.

Corelații legislative: art. 59 alin. (5) și (6) din Legea nr. 51/1995; art. 1, 3, 4, 5 din Statut

Bibliografie: C.L. Popescu, Legalitatea, continuitatea și unicitatea ordinului profesional al avocaților din România, în CJ nr. 1/2007; C.L. Popescu, Comentariu la decizia CEDO în cauza Nikula c. Finlanda, în CJ nr. 6/2003; D.E. Ungureanu, Comentariu la sentința civilă nr. 7026, C.A. București, Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal, în RRDJ nr. 4/2013; Fl.-A. Baias, Principiile profesiei de avocat în lumina dispozițiilor Legii nr. 51/1995, în Dreptul nr. 10-11/1995; I. Leș, D. Ghiță, Instituții judiciare contemporane, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2019; I. Leș, Instituții judiciare contemporane, Ed. C.H. Beck, București, 2007; J. Szekely, Despre onorarii minimale, concurență și profesia de avocat... (I) (www.juridice.ro); J. Szekely, Despre onorarii minimale, concurență și profesia de avocat... (II) (www.juridice.ro); J.Fr. Remucci, Tratat de drept european al drepturilor omului, Ed. Hamangiu, București, 2009; L. Dănilă, Organizarea și exercitarea profesiei de avocat, Ed. C.H. Beck, București, 2007; M. Voicu, Avocatura – profesie liberală în spațiul juridic european – Statutul, cariera, limitele și îngrădirile exercitării profesiei de avocat, în RRDP nr. 5/2009; R. Martin, Déontologie de l'avocat, 9ème éd., Litec, Paris, 2005; S. Spinei, Organizarea profesiilor juridice liberale, Ed. Universul Juridic, București, 2010; Șt. Naubauer, Legea organizării și exercitării profesiei de avocat, ed. a 2-a, Ed. Universul Juridic, București, 2021; Tr.C. Briciu, Cl.C. Dimu, P. Pop, Instituții judiciare, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2016; Tr.C. Briciu, Instituții judiciare, Ed. C.H. Beck, București, 2012

Comentariu

Sumar

§1. Principiile organizării și exercitării profesiei de avocat	4
1.1. Principiul legalității	4

1.2. Principiul libertății	7
1.3. Principiul independenței	10
1.4. Principiul autonomiei și descentralizării	15
1.5. Păstrarea secretului profesional	16
§2. Unicitatea instituțiilor profesiei de avocat.....	28

§1. Principiile organizării și exercitării profesiei de avocat

1 Primul articol al legii consacră o parte dintre principiile esențiale ale organizării profesiei de avocat. Dacă ar fi existat o denumire marginală a acestui prim articol din lege, cel mai probabil ar fi purtat denumirea de „*principiile organizării profesiei de avocat*” sau „*principiile organizării avocaturii*”. În deplin acord cu dispoziția legală, Statutul prevede că exercitarea profesiei de avocat se face în condițiile și limitele impuse de Constituție, de Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, de Statut și Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană. Potrivit acestuia [art. 1 alin. (2) din Statutul profesiei de avocat], exercitarea profesiei de avocat este supusă următoarelor principii fundamentale: *a) principiul legalității; b) principiul libertății; c) principiul independenței; d) principiul autonomiei și descentralizării; e) principiul păstrării secretului profesional*. Este de observat că, pe lângă *legalitate, libertate, independență, autonomie*, care se desprind în mod evident din art. 1 din Legea nr. 51/1995, enumerarea din Statut cuprinde și *principiul secretului profesional*. Enumerarea statutară nu este în afara legii, deoarece și *principiul secretului profesional* beneficiază de consacrare legală (art. 11 din Legea nr. 51/1995).

1.1. Principiul legalității

2 Presupune faptul că avocatura nu reprezintă o simplă profesie juridică, ci reprezintă o profesie indispensabilă sistemului judiciar. Interferențele dintre activitatea avocatului și aceea de administrare a justiției fac ca statul să considere profesia de „*interes public*” și să se implice în reglementarea ei. *Principiul legalității* cuprinde mai multe aspecte:

3 **A. Organizarea și funcționarea profesiei sunt legal reglementate.** Deși este o profesie exercitată în forme private, coordonatele principale ale acesteia (structura organelor profesiei, accesul în profesie, drepturile și obligațiile ce compun Statutul avocatului) nu sunt lăsate la libera apreciere a membrilor corpului, ci sunt reglementate prin lege. Interesul public legat

de importanța activității întreprinse de avocați și, mai ales, apropierea acestora de administrarea actului de justiție, face ca statului să nu îi fie indiferentă organizarea avocaturii.

B. Profesia de avocat nu poate fi exercitată de orice persoană, ci numai de avocații înscrși în tabloul avocaților întocmit de baroul din care fac parte [a se vedea și I.C.C.J., Secțiunile Unite, Decizia nr. 27/2007 (M.Of. nr. 772 din 14 noiembrie 2007), prin care s-a decis că asistența juridică acordată în procesul penal unui inculpat sau învinuit de o persoană care nu a dobândit calitatea de avocat în condițiile Legii nr. 51/1995, modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, echivalează cu lipsa de apărare a acestuia]. În fiecare județ și în municipiul București există și funcționează un singur barou, persoană juridică de interes public, care este constituit din toți avocații înscrși în tabloul avocaților care au sediul profesional principal în localitățile de pe raza acestuia. Toate barourile din România constituite potrivit legii sunt membre de drept ale U.N.B.R. Aceasta din urmă este persoană juridică de interes public, înființată prin lege și este unica succesoare de drept a Uniunii Avocaților din România (pentru o documentată și exemplară tratare a legalității și continuității profesiei de avocat în România, a se vedea *C.L. Popescu, Legalitatea, continuitatea și unicitatea ordinului profesional al avocaților din România, în CJ nr. 1/2007*). Legea este categorică, arătând că există o **singură** Uniune Națională a Barourilor din România, iar constituirea și funcționarea de structuri autointitulate barouri, în afara U.N.B.R., sunt interzise. Orice acte de înființare a unor asemenea structuri nelegale sunt nule de drept [art. 1 alin. (3) teza a II-a din Legea nr. 51/1995]. Sunt sancționate penal folosirea fără drept a denumirilor de „Barou”, „Uniunea Națională a Barourilor din România” ori „Uniunea Avocaților din România” sau a denumirilor specifice formelor de exercitare a profesiei de către orice persoană fizică sau juridică, precum și folosirea însemnelor profesiei (purtarea robei sau a insignei) în alte condiții decât cele legale [art. 59 alin. (6) din Legea nr. 51/1995].

C. În exercițiul profesiei, avocații nu pot desfășura decât activitățile prevăzute de lege și în condițiile legii [e.g., în privința activităților fiduciare, avocatul are dreptul să le desfășoare, dar în condițiile Codului civil sau activitățile de mediere, deși enumerate în corpul art. 3, se desfășoară ținând seama și de prevederile Legii nr. 192/2006 privind medierea și exercitarea profesiei de mediator (M.Of. nr. 441 din 22 mai 2006)].

D. Activitățile pe care legea le conferă avocaților constituie, în lipsa unor prevederi exprese contrare, monopol al acestora și nu pot fi exercitate de către alte persoane fizice sau juridice, indiferent de obiectul lor de activitate. Exerțarea de către o persoană a activităților determinate de lege ca fiind specifice profesiei de avocat constituie infracțiune [în acest sens, a se vedea I.C.C.J., Completul competent să judece recursul în interesul legii, Decizia nr. 15/2015 (M.Of. nr. 816 din 3 noiembrie 2015): „*Fapta unei persoane care exercită activități specifice profesiei de avocat în cadrul unor entități care nu fac parte din formele de organizare profesională recunoscute de Legea nr. 51/1995, republicată, cu modificările ulterioare, constituie infracțiunea de exercitare fără drept a unei profesii sau activități prevăzută de art. 348 din Codul penal*”]. Instanța supremă a intervenit în sensul aplicării acestui principiu atunci când a fost chemată să interpreteze sensul art. 84 alin. (1) C.proc.civ., stabilind că *cererea de chemare în judecată și reprezentarea convențională a persoanei juridice în fața instanțelor de judecată nu se pot face prin mandatar persoană juridică, nici prin consilierul juridic sau avocatul acesteia din urmă* [I.C.C.J., Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Decizia nr. 9/2016 (M.Of. nr. 400 din 26 mai 2016)]. Ulterior, instanța supremă a consolidat această interpretare, statuând în mod identic și pentru faza executării silite [I.C.C.J., Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Decizia nr. 19/2018 (M.Of. nr. 510 din 21 iunie 2018)]. Așa cum se prevede, unele activități specifice profesiei de avocat pot fi partajate cu alte profesii, dacă legea prevede aceasta, dar în toate cazurile există diferențe în ceea ce privește modul de exercitare a activității. În plus, normele care permit altor profesioniști să desfășoare activități din cele menționate ca intrând în sfera avocaturii trebuie interpretate restrictiv, fiind excepții de la regula generală prevăzută în art. 3 alin. (2) din Legea nr. 51/1995. Prin urmare, consilierul juridic poate pune concluzii în fața instanțelor, dar se deosebește de avocat prin aceea că activitatea sa se desfășoară în baza unui contract de muncă, supus rigorilor acestei materii, iar nu libertății depline asupra organizării activității și raporturilor cu clientul de care dispun avocații.

E. Actele specifice profesiei de avocat îndeplinite de o persoană care nu a dobândit calitatea de avocat în condițiile legii sunt nule. În materie civilă, nulitatea este necondiționată de vătămare, conform art. 176 pct. 2 C.proc.civ. Și în materie penală, instanța supremă a statuat în cadrul unui recurs în interesul legii că asistarea sau reprezentarea părții de către

o persoană care nu a dobândit legal titlu profesional de avocat echivalează cu o lipsă de apărare [I.C.C.J., Secțiunile Unite, Decizia nr. 27/2007 (M.Of. nr. 772 din 14 noiembrie 2007)].

1.2. Principiul libertății

Decurge din natura de profesie liberă pe care o are avocatura. Libertatea de gândire și de exprimare i-au caracterizat întotdeauna pe avocați. Acest principiu se apropie foarte mult de cel al independenței, în unele lucrări acestea fiind tratate ca un singur principiu – „al libertății și independenței” (L. Dănilă, Organizarea și exercitarea profesiei de avocat, Ed. C.H. Beck, București, 2007, p. 70-84). Întrepătrunderea celor două principii este evidentă, căci este greu de vorbit despre libertate în lipsa independenței. Totuși, considerăm că reglementarea separată a celor două principii se explică prin faptul că destinatarii lor sunt diferiți: *în timp ce libertatea are în vedere avocatul, ca profesionist aflat în exercitiul profesiei, independența se referă la profesie în ansamblu, în raporturile cu autoritățile.* Principiul libertății se manifestă sub următoarele aspecte:

A. Avocatul este liber să își aleagă, să schimbe și să dispună în tot sau în parte de forma de exercitare a profesiei, în condițiile și cu respectarea procedurilor prevăzute de lege. Nu există un drept al organelor profesiei de a impune avocatului o anumită formă de exercitare a profesiei, individuală sau asociativă. Avocatul optează în funcție de aspirațiile sale, modul în care concepe exercitarea profesiei, capacitățile materiale etc.

B. Alegerea avocatului de către justițiabil este liberă. Orice persoană își poate alege în mod liber avocatul, orice prevedere prin care o persoană ar putea impune alteia un anumit avocat sau ar restrânge în vreun fel libertatea de alegere a avocatului fiind lovită de nulitate absolută. Totuși, în această privință există unele limitări. În jurisprudența CEDO s-a reținut că principiul alegerii libere a avocatului de către acuzat nu este unul absolut, fiind susceptibil de limitări atunci când acestea corespund unor interese legitime și sunt proporționale scopului urmărit (a se vedea *J.-Fr. Renucci*, Tratat de drept European al drepturilor omului, Ed. Hamangiu, București, 2009, p. 508 și hotărârile CEDO pronunțate în cauzele *Lagerblom c. Suediei*, *Croissant c. Germaniei*). În cazurile privitoare la acordarea asistenței judiciare obligatorii sau dispuse de către organul judiciar ori cele privind asistența judiciară prin avocat ca formă a ajutorului public judiciar